

# MAVZU: SONLARNING BO'LINISH BELGILARI

- I. 0, 2, 4, 6, 8, lar ( juft raqamlar) bilan tugaydigan sonlar **2 ga** bo'linadi: Misol: 12, 24, 30, ...
- II. Raqamlar yig'indisi **3 ga** bo'linadigan sonlar 3 ga bo'linadi: Misol:  
1) 312;  $3+1+2=6$ ; 6 uchga bo'linadi , demak 312 ham 3 ga bo'linadi.  
2 ) 78542 ;  $7+8+5+4+2=26$  ; 26 uchga bo'linmaydi , demak 78542 ham 3 ga bo'linmaydi.
- III. Oxirgi ikki raqami **4 ga** bo'linadigan sonlar 4 ga bo'linadi:  
1) 724 ; 1336. 24 va 36 to'rtga bo'linadi, demak 724 va 1336 ham 4 ga bo'linadi.  
2) 1314; 2134; 14 va 34 to'rtga bo'linmaydi, demak 1314 va 2134 ham 4 ga bo'linmaydi.
- IV. Oxirgi uchta raqami **8 ga** bo'linadigan sonlar 8 ga bo'linadi:  
1) 2184 ; 184 sakkizga bo'linadi, demak 2184 ham 8 ga bo'linadi.  
2) 2174 ; 174 sakkizga bo'linmaydi, demak 2174 ham 8 ga bo'linmaydi.

- V. Raqamlar yig'indisi **9 ga** bo'linadigan sonlar 9 ga bo'linadi:  
1) 31248 ;  $3+1+2+4+8=18$  ; 18 to'qqizga bo'linadi , demak 31248 ham 9 ga bo'linadi.  
2) 3127 ;  $3+1+2+7=13$  ; 13 to'qqizga bo'linmaydi , demak 3127 ham 9 ga bo'linmaydi.
- VI. 0 yoki 5 bilan tugaydigan sonlar **5 ga** bo'linadi.  
Misol: 10; 15; 25 ; ...
- VII. Agar son 2 ga va 3 ga bo'linsa , **6 ga** bo'linadi.  
Misol : 18; 66; 72; ...
- VIII. 0 bilan tugaydigan sonlar **10 ga** bo'linadi.  
Misol : 10; 20; 30 ; 110; 250; ...
- IX. Oxirgi ikki raqami **25 ga** bo'linadigan sonlar 25 ga bo'linadi.  
Misol : 125 ; 1350 ; 5375 ; ...
- X. Oxirgi uch raqami **125 ga** bo'linadigan sonlar 125 ga bo'linadi  
Misol : 375 ; 6625 ; 16375 ; ...
- XI. Agar sonning juft o'rinda turgan raqamlar yig'indisi bilan toq o'rinda turgan raqamlar yig'indisining ayirmasi **11 ga** bo'linsa bunday sonlar 11 ga bo'linadi.

1. (97-4-2) 17827516 quyidagi sonlardan qaysi biriga qoldiqsiz bo'linadi?  
A)3    B)10    C)4    D)5    E)9
2. (97-4-12)  $n$  raqamining qanday qiymatlarida  $6134n$  soni 3 ga qoldiqsiz bo'linadi?  
A)1    B)4    C)2    D)4; 2    E)1; 4; 7
3. (97-9-62) 41582637 quyidagi sonlardan qaysi biriga qoldiqsiz bo'linadi?  
A)4    B)9    C)5    D)10    E)6
4. (97-9-72)  $n$  raqamining qanday qiymatlarida  $7851n$  soni 9 ga qoldiqsiz bo'linadi?  
A)2    B)4    C)6    D)9    E)2; 6
5. (98-7-4)  $x$  raqamining qanday eng kichik qiymatida  $(147 + \overline{3x2})$  son 3 ga qoldiqsiz bo'linadi?  
A)5    B)0    C)4    D)7    E)1

6. (98-10-51) Berilgan  $p = 10189144$ ,  $q = 396715256$  va  $r = 78901644$  sonlardan qaysilari 8 ga qoldiqsiz bo'linadi?  
A) hech qaysisi    B)  $p$  va  $q$     C)  $p$  va  $r$     D)  $p$     E)  $r$
7. (98-12-4)  $x$  raqamining qanday eng katta qiymatida  $(147 + \overline{3x2})$  son 3 ga qoldiqsiz bo'linadi?  
A) 7    B) 8    C) 9    D) 4    E) 5
8. (98-12-70)\* Agar  $a$  toq son bo'lsa, quyidagi sonlardan qaysi biri albatta toq son bo'ladi?  
A)  $a^2 + 27$     B)  $5(a + 13)$     C)  $a^8$   
D)  $\frac{a(a+3)}{2}$     E)  $\frac{(a+1)(a+2)}{2}$
9. (99-3-7) Quyidagi sonli ketma-ketliklardan qaysilari tub sonlardan iborat?  
1) 0; 3; 5; 7; 11;    2) 1; 3; 5; 7; 13;    3) 3; 5; 7; 9; 11;    4) 2; 3; 5; 7; 17;    5) 3; 5; 17; 19; 381  
A) 1; 2    B) 2; 4    C) 5    D) 3    E) 4
10. (99-7-10) 30 dan kichik tub sonlar nechta?  
A) 11    B) 9    C) 10    D) 12    E) 8

**А. Куйидаги сонлардан кайсилари 2 булинади.**

- 1) 252112      3) 56876    2) 2421586    4) 2548963    5) 48964123    6) 2496636  
7) 4578612    8) 457862886248      9) 847962    10) 1457862  
11) 148617842698    12) 4579214452118

**Б) Куйидаги сонлардан кайсилари 3 булинади.**

- 1) 2521122      3) 56876  
2) 24215862      4) 2548962  
5) 1241232      6) 5676936  
7) 4578612      8) 457862886249  
9) 847962      10) 1457862  
11) 148617842691    12) 257921445211

**В. Куйидаги сонлардан кайсилари 4 булинади.**

- 1) 2521124      3) 56875  
2) 24215800      4) 2548960  
5) 82412300      6) 5676936  
7) 2242784      8) 4578862463  
9) 847900      10) 1457862  
11) 148610069100    12) 257921445296

**Г. Куйидаги сонлардан кайсилари 5 булинади.**

- |                  |                    |
|------------------|--------------------|
| 1) 2521120       | 3) 56870           |
| 2) 24215800      | 4) 2548962         |
| 5) 1241235       | 6) 5676930         |
| 7) 4578615       | 8) 457862886240    |
| 9) 847000        | 10) 1457865        |
| 11) 148617842695 | 12) 25792144522515 |

**Д. Куйидаги сонлардан кайсилари 6 булинади.**

- |                  |                  |
|------------------|------------------|
| 1) 2521122       | 3) 56876         |
| 2) 24215862      | 4) 2548962       |
| 5) 1241232       | 6) 5676936       |
| 7) 4578612       | 8) 457862886248  |
| 9) 847962        | 10) 1457862      |
| 11) 148617842691 | 12) 257921445214 |

**Е. Куйидаги сонлардан кайсилари 8 булинади.**

- |                 |                  |
|-----------------|------------------|
| 1) 2521248      | 3) 56888         |
| 2) 24215816     | 4) 2548256       |
| 5) 1241160      | 6) 567618000     |
| 7) 4578328      | 8) 457862886249  |
| 9) 847960       | 10) 145001232    |
| 11) 14861784200 | 12) 257921445208 |

**Ж. Куйидаги сонлардан кайсилари 9 булинади.**

- |                |                     |
|----------------|---------------------|
| 1) 25211224    | 3) 456876           |
| 2) 21215862    | 4) 2548962          |
| 5) 12412323    | 6) 15876936         |
| 7) 4578612     | 8) 457862886249     |
| 9) 847962      | 10) 31457862        |
| 11) 1486176921 | 12) 2579245200      |
| 13) 348696117  | 14) 48235142394     |
| 15) 148652     | 16) 498792452354712 |

**К. Куйидаги сонлардан кайсилари 10 булинади.**

- |                |                     |
|----------------|---------------------|
| 1) 25211220    | 3) 456875           |
| 2) 21215800    | 4) 2548965          |
| 5) 12412000    | 6) 15876900         |
| 7) 4578610     | 8) 45786288620      |
| 9) 847965      | 10) 31457862        |
| 11) 1480076920 | 12) 2579245200      |
| 13) 348696116  | 14) 48235142300     |
| 15) 148600     | 16) 498792452350000 |

**Л. Куйидаги сонлардан кайсилари 11 булинади.**

- |            |             |
|------------|-------------|
| 1) 1529    | 3) 292831   |
| 2) 2915    | 4) 312928   |
| 5) 124120  | 6) 158769   |
| 7) 4578610 | 8) 45782862 |